

Sygn. akt I ACa 374/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Elżbieta Borowska
Sędziowie	:	SA Elżbieta Bieńkowska SO del. Mirosław Trzaska (spr.)
Protokolant	:	Anna Bogusławska

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. Z.**

przeciwko **(...)w J.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 29 września 2015 r. sygn. akt I C 164/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 5400 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

UZASADNIENIE

Powód J. Z. wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) z dnia 16 sierpnia 2013 roku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy M. w W. z dnia 31 października 2013 roku. Powód wniósł też o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego (...)w J. kosztów postępowania według norm przepisanych.

Powód wskazał, iż w dniu 29 sierpnia 2012 roku zawarł z pozwanym (...)Oddział w J. umowy przystąpienia do długu, które miały stanowić zabezpieczenie ewentualnych wierzytelności wynikających z wykonania przez pozwanego

czterech umów gwarancji zawartych przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. z pozwanym, w których pozwany udzielił na zlecenie (...) Sp. z o.o. na rzecz Skarbu Państwa – (...) w O. gwarancji stanowiących zabezpieczenie zobowiązania (...) Sp. z o.o. z tytułu zapłaty za zakupiony od Skarbu Państwa – (...) w O. surowiec drzewny. Powód podpisał umowy przystąpienia do długu z uwagi na to, że już od 2001 roku współpracował z (...) Sp. z o.o. (...) Sp. z o.o. nie opłaciła należności Skarbu Państwa - (...) w O. i ten uruchomił gwarancje. Pozwany był zmuszony do zapłacenia należności, których nie opłaciła (...) Sp. z o.o. W ocenie powoda przystąpienie do długu jest formą zabezpieczenia istniejących wierzytelności, a zatem nie może służyć zabezpieczeniu wierzytelności przyszłych i warunkowych. Tymczasem w momencie podpisywania umów o udzielenie gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku długu jeszcze nie było. To, w ocenie powoda, przemawia za tym, że podpisane przez niego umowy o przystąpieniu do długu są nieważne i dlatego wystawiony na ich podstawie tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności.

Jednocześnie powód podniósł, że pismem z dnia 18 lutego 2013 roku odstąpił od umów przystąpienia do długu z uwagi na brak reakcji pozwanego w celu zabezpieczenia swoich interesów w sytuacji niewątpliwie złej kondycji finansowej (...) Sp. z o.o. W myśl § 12 umów o udzielanie gwarancji (...) Sp. z o.o. zobowiązana była do przedstawiania (...) Oddziałowi w J. dokumentów finansowych mających wykazać jej sytuację ekonomiczno - finansową. Pozwany nie kontrolował jednak tych okoliczności, skutkiem czego ogłoszono upadłość (...) Sp. z o.o., a dłużnikiem stał się powód.

Powód podniósł również, że pozwany nie miał prawa wystawić bankowego tytułu egzekucyjnego ponieważ umowy o przystąpieniu do długu nie mieszczą się w kategoriach czynności bankowych, które są wymienione w katalogu z art. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe.

W toku postępowania powód podniósł, że działał pod wpływem błędu. Zaznaczył, że w momencie podpisywania umów o przystąpieniu do długu nie miał wiedzy, iż już w tym dniu (...) Sp. z o.o. miała faktyczne zadłużenie wobec Skarbu Państwa - (...) w O. w kwocie około 482.000 złotych. Gdyby ten fakt był mu znany, to nie złożyłby oświadczenia woli o przystąpieniu do długu. W konsekwencji, w dniu 27 listopada 2014 roku powód złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń złożonych pod wpływem błędu.

Pozwany (...) Oddział w J. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Pozwany nie zgodził się ze stanowiskiem powoda, że umowy o przystąpieniu do długu przyszłego są nieważne. Zdaniem pozwanego sam charakter długu przyszłego nie wyklucza możliwości przystąpienia do tego długu, przesłanką przystąpienia do takiego długu jest jego odpowiednie zidentyfikowanie. W konsekwencji nie zachodzą żadne okoliczności, które mogłyby wywołać skutek w postaci nieważności umów przystąpienia do długu. Pozwany nie zgodził się także z zarzutem powoda, że nie miał prawa wystawić bankowego tytułu egzekucyjnego. Pozwany był uprawniony do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, bowiem zgodnie z dyspozycją art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikających z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia. Umowy przystąpienia do długu były niewątpliwie formą zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej, a powód złożył pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 29 września 2015 roku oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.217 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd ten poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 29 sierpnia 2012 roku (...) Sp. z o.o. i pozwany (...) Oddział w J. zawarli umowę o udzielanie gwarancji nr (...), w której

pozwany udzielił na zlecenie (...) Sp. z o.o. gwarancji na rzecz Skarbu Państwa - (...)w O. do kwoty 150.000 złotych. Gwarancja stanowiła zabezpieczenie zobowiązań obciążających (...) Sp. z o.o. z tytułu zapłaty za surowiec drzewny zakupiony od Skarbu Państwa - (...) w O.. W dniu 29 sierpnia 2012 roku (...) Sp. z o.o. i pozwany (...)Oddział w J. zawarli jeszcze trzy umowy o udzielenie gwarancji o nr (...), (...), (...), o identycznej treści jak umowa nr (...), z tą jedynie różnicą, że umowa nr (...) zawierała gwarancję do kwoty 400.000 złotych.

W dniu 29 sierpnia 2012 roku pozwany (...)Oddział w J. zawarł z powodem J. Z. cztery, o tej samej treści, umowy o przystąpieniu do długu. Każda z tych umów odnosiła się do konkretnej umowy o udzielenie gwarancji zawartej pomiędzy (...) Sp. z o.o. a pozwanym (...) Oddział w J.. W dniu podpisania tych umów (...) Sp. z o.o. posiadała niewykonane, wymagalne zobowiązania wobec Skarbu Państwa - (...)w O.. W § 2 każdej z umów o przystąpieniu do długu powód oświadczył, że zna treść umowy o udzielenie gwarancji i są mu znane zobowiązania z tego tytułu ciężące na (...) Sp. z o.o. Z kolei § 3 każdej z umów o przystąpieniu do długu stanowi, że w celu zabezpieczenia zwrotności zadłużenia z tytułu gwarancji J. powód przystępuje do powyższego długu obejmującego sumę zadłużenia (...) Sp. z o.o. z tytułu udzielonej gwarancji i zobowiązuje się ją spłacić. W § 9 każdej z tych umów powód poddał się egzekucji zgodnie z art. 97 ustawy Prawo bankowe.

Realizując zapisy umów o udzielenie gwarancji (...) Oddział w J. przełał na konto Skarbu Państwa - (...)w O. w dniu 20 marca 2013 roku sumę 360.982,77 złotych, w dniu 2 kwietnia 2013 roku kwotę 422.410,76 złotych, a w dniu 5 marca 2013 roku kwotę 63.181,31 złotych.

W dniu 28 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Olsztynie ogłosił upadłość (...) Sp. z o.o. Z kolei w dniu 16 sierpnia 2013 roku (...)Oddział w J. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko J. Z., zaopatrzone następnie w klauzulę wykonalności, który stał się podstawą egzekucji prowadzonej przeciwko powodowi przez pozwany (...) Oddział w J..

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu i na tej podstawie powód domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) z dnia 16 sierpnia 2013 roku, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego dla Warszawy M. w W. z dnia 31 października 2013 roku, podnosząc chociażby zarzut nieważności umów o przystąpieniu do długu. Nieważności umów o przystąpieniu do długu powód upatrywał w tym, że przystąpienie do długu jest formą zabezpieczenia istniejących wierzytelności, nie może ono służyć zabezpieczeniu wierzytelności przyszłych i warunkowych, a w momencie podpisywania umów o udzielenie gwarancji tj. 29 sierpnia 2012 roku długu jeszcze nie było, bowiem dług ten powstaje dopiero w chwili przyjęcia przez beneficjenta (Skarb Państwa – (...) w O.) oświadczenia gwaranta – pozwanego. W ocenie powoda nieważność umów o przystąpieniu do długu uzasadnia też działanie powoda pod wpływem błędu. Powód podpisując umowy o przystąpieniu do długu działał pod wpływem błędu, bowiem nie miał świadomości, że w momencie podpisywania umów o przystąpieniu do długu (...) Sp. z o.o. miała już zadłużenie wobec Skarbu Państwa – (...) w O..

Zdaniem Sądu Okręgowego powód miał jednak świadomość, że przystępuje do długu już istniejącego w chwili zawarcia umowy. Powód był świadomy istnienia wymagalnych zobowiązań (...) Sp. z o.o., a tym samym nie działał pod wpływem błędu. W § 1 każdej z umów o udzielenie gwarancji wskazano, że gwarancja stanowi zabezpieczenie zobowiązań obciążających (...) Sp. z o.o. z umów kupna - sprzedaży i wymieniono daty zawarcia tych umów i ich numery. Wszystkie te umowy zawarto przez dniem 29 sierpnia 2012 roku. Oznacza to że pozwany gwarantował wykonanie zobowiązań nie przyszłych, ale już istniejących, wykonywanych. Powód jako przedsiębiorca, a więc osoba doświadczona w obrocie gospodarczym, miał świadomość, że chodzi o umowy zawarte w listopadzie 2011 roku, grudnia 2011 roku i czerwcu 2012 roku. Musiał zatem zdawać sobie sprawę (znając sytuację finansową (...) Sp. z o.o., bowiem prowadził z nią interesy od 2001 roku), a przynajmniej mógł ustalić, że gwarancja bankowa obejmuje także już wymagalne zobowiązania (...) Sp. z o.o. W § 2 każdej z umów o przystąpieniu do długu powód potwierdził, że są mu znane

zobowiązania ciężące z tego tytułu (wymienionych w gwarancjach bankowych umowach sprzedaży) na (...) Sp. z o.o. Z tego oświadczenia powoda trudno wyciągnąć wniosek, że chodzi wyłącznie o długi przyszłe.

W konsekwencji Sąd uznał, że umowy o przystąpieniu do długu są ważne.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska powoda, że przystąpienie do długu jest formą zabezpieczenia istniejących wierzytelności i nie może ono służyć zabezpieczeniu wierzytelności przyszłych i warunkowych. W ramach swobody kształtowania przez strony stosunków zobowiązaniowych (art. 353¹ k.c.) nie ma przeszkód aby umową o przystąpieniu do długu objąć zobowiązania istniejące, jak i przyszłe.

Sąd podkreślił jednak, że analizowane umowy o przystąpieniu do długu obejmują zobowiązania, które powstały przed zawarciem przez powoda umów o przystąpieniu do długu.

Zdaniem Sądu powód nie mógł skutecznie odstąpić od umów o przystąpieniu do długu z uwagi na to, że pozwany na bieżąco nie kontrolował wykonania przez (...) Sp. z o.o. § 12 umowy gwarancyjnej i nie żądał dokumentów finansowych spółki. Powód nie mógł skutecznie odstąpić od umowy o przystąpieniu do długu na skutek okoliczności przewidzianych w umowie gwarancji, której nie jest stroną.

Sąd I instancji nie podzielił też poglądu powoda, że pozwany nie miał prawa wystawić tytułu egzekucyjnego, bowiem umowy o przystąpieniu do długu nie mieszczą się w kategorii czynności bankowych. Przepis art. 97. ust. 1 ustawy Prawo bankowe nie pozostawia w tej kwestii żadnych wątpliwości.

W konsekwencji, wobec braku przesłanek z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd oddalił powództwo, a o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją powód, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) § 6, 7 ust. 1 i 8 ust. 2 umów o udzieleniu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku o nr (...), (...), (...) i (...) w zw. z § 5 umów z dnia 29 sierpnia 2012 roku o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku przez wadliwe przyjęcie, że istniejące długi (...) Sp. z o.o. wobec Skarbu Państwa - (...) w O. są zobowiązaniami, o których mowa w § 5 ust. 2 wskazanych umów o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku, przez co naruszony został § 5 wskazanych umów o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku w zw. z art. 58 § 1 k.c., poprzez uznanie, że umowy te są ważne, mimo iż tego rodzaju umowy nie mogą stanowić zabezpieczenia wierzytelności przyszłych (nie istniejących na dzień podpisania takiej umowy), czy też warunkowych;

b) § 2 umów z dnia 29 sierpnia 2012 roku o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku w zw. z § 12 umów o udzieleniu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku o nr (...), (...), (...) i (...), oraz art. 84 § 1 i 2 k.c., przez błędne przyjęcie, iż zobowiązania, o których mowa we wskazanym wyżej § 2 dotyczą umów kupna sprzedaży zawartych pomiędzy (...) Sp. z o.o. a Skarbem Państwa – (...)w O., zamiast uznania, że dotyczą zobowiązań z „... Umowy zawartej pomiędzy Bankiem a Zleceniodawcą ...”, o której mowa w § 1 umów z dnia 29 sierpnia 2012 roku o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku - czyli umów o udzieleniu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku o nr (...), (...), (...) i (...), w których to zobowiązania (...) Sp. z o.o. zostały wymienione w § 12 tych umów - z nimi powód został zapoznany na etapie parafowania przez niego tych umów i w związku z tym błędne przyjęcie, że powód w momencie zawierania z pozwanym umów nie działał pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej, ponieważ gdyby miał wiedzę o rzeczywistej skali zadłużenia (...) Sp. z o.o. wobec Skarbu Państwa – (...) w O. i nie wywiązywaniu się przez nią z zaciągniętych zobowiązań, nie podpisałby przedmiotowych umów,

2. naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 328 § 2 k.p.c. przejawiające się w sporządzeniu uzasadnienia niespełniającego warunków określonych w w/w przepisie, poprzez brak odniesienia się przez Sąd Okręgowy do całości zgromadzonego materiału dowodowego, tj. m.in. zeznań powoda co do okoliczności podpisywania umów z pozwanym, jego wiedzy na temat faktycznego zadłużenia (...) Sp. z o.o., zarzutów stawianych w treści złożonych w toku procesu pisemnych załączników do protokołów rozpraw z dnia 27 marca 2015 roku (zwłaszcza w pkt. 2 i 5 pisma) i z dnia 17 września 2015 roku oraz pisma procesowego z dnia 2 czerwca 2015 roku, zwłaszcza co do mocy prawnej zawartych przez powoda umów o przystąpieniu do długu z gwarancji stanowiących zabezpieczenie z tytułu gwarancji, z uwagi na fakt, iż w dacie zawierania przedmiotowych umów (29 sierpnia 2012 roku), same umowy gwarancji nie zostały jeszcze zawarte (pkt 2 załącznika do protokołu z dnia 27 marca 2015 roku), jak również treść uzasadnienia nie pozwala na zweryfikowanie prawidłowości wyliczenia kwot i odsetek od w/w zawartych w bankowych tytułach egzekucyjnych (pkt 5 załącznika do protokołu z dnia 27 marca 2015 roku i pismo procesowe z dnia 2 czerwca 2015 roku), biorąc pod uwagę, iż umowy sprzedaży drewna nr (...), (...), (...) wygasły z dniem 31 lipca 2012 roku, a więc przed datą 29 sierpnia 2012 roku - tj. zawarcia umów przez powoda, co w konsekwencji uniemożliwia apelującemu poznanie toku myślowego Sądu I instancji, a przez to brak możliwości pełnego odniesienia się (stawiania zarzutów) do zaskarżonego rozstrzygnięcia, dodatkowo przedmiotowe naruszenie w zasadzie uniemożliwia przeprowadzenie instancyjnej kontroli prawidłowości wydanego wyroku, wskutek czego Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, o ile nie zostanie przedłożony spis kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, a na ich podstawie wyprowadził trafne wnioski. Ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jak i wyrażone przez ten Sąd oceny prawne Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

Odnosząc się do apelacji w pierwszym rzędzie nie można zgodzić się ze skarżącym, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Na podstawie dominujących w orzecznictwie poglądów przyjąć należy, że sąd pierwszej instancji nie zbadał istoty sprawy jeżeli w ogóle nie orzekł merytorycznie o żądaniach stron, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego. Do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dojdzie w szczególności w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie przedawnienia roszczenia, prekluzji lub braku legitymacji procesowej strony, której oceny sąd drugiej instancji nie podziela (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 roku, II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22; z dnia 14 maja 2002 roku, V CKN 357/00, LEX nr 55513). Taka sytuacja nie miała jednak miejsca w niniejszej sprawie. Sąd I instancji rozważał bowiem podstawę merytoryczną powództwa i badał zarzuty pozwanego.

Przechodząc do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. trzeba wskazać, że zarzut obrazy tego przepisu może być usprawiedliwiony tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Tymczasem uzasadnienie zaskarżonego wyroku umożliwia dokonanie oceny toku rozumowania Sądu I instancji, który doprowadził do wydania orzeczenia. Nie było zatem podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

Niezasadny był też zarzut – zresztą błędnie sformułowany jako uchybienie przepisom prawa materialnego – naruszenia § 6, 7 ust. 1 i § 8 ust. 2 umów o udzieleniu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku o nr (...), (...), (...)

i (...) w zw. z § 5 umów z dnia 29 sierpnia 2012 roku o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku, oraz zarzut naruszenia art. 58 § 1 k.c.

Sąd I instancji – wbrew stanowisku skarżącego – nie przyjął, że w § 5 ust. 2 każdej z czterech zawartych w dniu 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy pozwanym (...) Oddział w J. a powodem umów przystąpienia do długu powód zobowiązał się do wykonania istniejących już zobowiązań (...) Sp. z o.o. wobec Skarbu Państwa – (...)w O., ale uznał, iż w tych umowach powód zobowiązał się do wykonania zobowiązania (...) Sp. z o. o. z tytułu gwarancji udzielonych na zlecenie tej spółki przez (...) w J. na rzecz Skarbu Państwa – (...) w O..

Z zawartych w dniu 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy pozwanym (...) Oddział w J. a powodem czterech umów przystąpienia do długu w sposób jednoznaczny wynika, że powód przystąpił nie do długu (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...)w O., ale do długu (...) Sp. z .o.o. z tytułu udzielonych w dniu 29 sierpnia 2012 roku przez (...)Oddział w J. na zlecenie (...) Sp. z o.o. gwarancji na rzecz Skarbu Państwa – (...) w O., stanowiących zabezpieczenie zobowiązania (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...)w O. z tytułu zapłaty za zakupiony surowiec drzewny.

(...) Sp. z o.o. z tytułu gwarancji udzielonych w dniu 29 sierpnia 2012 roku na jej zlecenie przez (...) Oddział w J. na rzecz Skarbu Państwa – (...) w O. powstało dopiero po dokonaniu zapłaty przez (...) Oddział w J. na rzecz Skarbu Państwa – (...) w O. zobowiązania stanowiącego przedmiot gwarancji.

Umowa przystąpienia do długu – wbrew temu co twierdził powód – może jednak zabezpieczać także zobowiązania przyszłe, o ile są one ściśle określone. Umowa przystąpienia do długu zabezpieczająca ściśle określone zobowiązanie przyszłe – jak trafnie uznał Sąd I instancji – mieści się w wyznaczonych art. 353⁽¹⁾ k.c. granicach swobody umów. Zabezpieczone zawartymi w dniu 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy (...) Oddział w J. a powodem zadłużenie (...) Sp. z o.o. z tytułu gwarancji udzielonych w dniu 29 sierpnia 2012 roku na jej zlecenie przez (...)Oddział w J. na rzecz Skarbu Państwa – (...)w O., było zaś ściśle oznaczone.

Przekroczenia wyznaczonych art. 353⁽¹⁾ k.c. granic swobody umów nie sposób też upatrywać w tym, że w umowach z dnia 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy (...)Oddział w J. a powodem powód przystąpił do zadłużenia (...) Sp. z o.o. z tytułu udzielonych gwarancji zabezpieczających zobowiązania (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...) w O. do zapłaty za zakupiony surowiec drzewny powstałe już przed dniem 29 sierpnia 2012 roku, czy też w tym, że powstałe przed dniem 29 sierpnia 2012 roku zobowiązania (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...)w O. do zapłaty za zakupiony surowiec drzewny były objęte zawartymi przed dniem 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy (...) Sp. z o.o. a (...) w J. umowami o udzielenie gwarancji. Powód mógł przystąpić do zadłużenia (...) Sp. z o.o. z tytułu udzielonych na jej zlecenie przez (...) Oddział w J. na rzecz Skarbu Państwa – (...) w O. gwarancji zabezpieczających zobowiązania (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...)w O. do zapłaty za zakupiony surowiec drzewny powstałe przed dniem 29 sierpnia 2012 roku, w którym powód zawarł umowy o przystąpieniu do długu, a do tego objęte zawartymi przed dniem 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy (...) Sp. z o.o. a (...)w J. umowami o udzielenie gwarancji. Powód nie wykazał, że taka umowa przystąpienia do długu jest z mocy art. 58 § 1 i 2 k.c. nieważna z uwagi na sprzeczność z ustawą, obojętnie ustawy, sprzeczność z zasadami współżycia społecznego. Sąd Apelacyjny także nie dopatrywał się nieważności takiej umowy z uwagi na zaistnienie przesłanek z art. 58 § 1 i 2 k.c.

Chybiony był również zarzut – także błędnie sformułowany jako uchybienie przepisom prawa materialnego – naruszenia § 2 umów z dnia 29 sierpnia 2012 roku o przystąpieniu do długu z udzielenia gwarancji stanowiących zabezpieczenia zwrotności z tytułu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku w zw. z § 12 umów o udzieleniu gwarancji z dnia 29 sierpnia 2012 roku o nr (...), (...), (...) i (...), oraz zarzut naruszenia art. 84 § 1 i 2 k.c.

W § 2 każdej z czterech zawartych w dniu 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy (...) Oddział w J. a powodem umów przystąpienia do długu powód oświadczył, że zna treść umowy zawartej pomiędzy (...) Oddział w J. a (...) Sp. z o.o. i są mu znane zobowiązania z tego tytułu ciążące na (...) Sp. z o.o. Z kolei w § 1 każdej z czterech zawartych w dniu 29 sierpnia 2012 roku pomiędzy (...) Sp. z o.o. a (...) Oddział w J. umów o udzielenie gwarancji nie tylko wskazano kwotę do której (...) Oddział w J. udzielił gwarancji na zlecenie (...) Sp. z o.o. na rzecz Skarbu Państwa – (...)w O.,

ale też sprecyzowano zabezpieczone gwarancją zobowiązania obciążające (...) Sp. z o.o. z tytułu zapłaty za zakupiony surowiec drzewny, wskazując numery i daty umów zawartych pomiędzy (...) Sp. z o.o. a Skarbem Państwa – (...)w O..

W świetle tych zapisów zawartych pomiędzy (...)Oddział w J. a powodem umów przystąpienia do długu, jak i zawartych pomiędzy (...) Sp. z o.o. a (...)Oddział w J. umów o udzielenie gwarancji nie sposób zgodzić się ze skarżącym, że wiedział on tylko o zobowiązaniach ciążących na (...) Sp. z o.o. z mocy § 12 umów o udzielenie gwarancji, natomiast nie był świadomy wymagalnych zobowiązań ciążących na (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...) w O. z tytułu zapłaty za zakupiony surowiec drzewny. Trudno uznać, że powód przystępując do długu obejmującego sumę zadłużenia (...) Sp. z o.o. z tytułu udzielonej gwarancji i zapoznając się z umową o udzielenie gwarancji nie uzyskał wiedzy co do zabezpieczonego gwarancją wymagalnego zobowiązania (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...) w O. z tytułu zapłaty za zakupiony surowiec drzewny. Za tym, że powód posiadał wiedzę o wymagalnych zobowiązaniach ciążących na (...) Sp. z o.o. względem Skarbu Państwa – (...)w O. z tytułu zapłaty za zakupiony surowiec drzewny przemawia też to, że powód – jak sam twierdził – współpracował z (...) Sp. z o.o. od 2001 roku. Z racji tej współpracy powód musiał być zorientowany w sytuacji finansowej (...) Sp. z o.o.

Nawet jednak jeżeli powód nie był zorientowany w sytuacji finansowej (...) Sp. z o.o., to okoliczność ta nie uzasadnia przyjęcia, że powód zawierając z(...) Oddział w J. umowy przystąpienia do długu działał pod wpływem błędu w rozumieniu art. 84 § 1 i 2 k.c.

Zgodnie z art. 84 k.c. kwalifikowany normatywnie może być tylko błąd co do treści czynności prawnej, tzn. mylne wyobrażenie o którymkolwiek składniku treści konkretnej czynności prawnej, niezależnie od tego, czy element ten został wyrażony bezpośrednio w oświadczeniu woli podmiotu składającego to oświadczenie, czy też chodzi o składnik uzupełniający treść czynności prawnej na podstawie art. 56 k.c., a wynikający wprost z ustawy, z zasad współzycia społecznego oraz z ustalonych zwyczajów. Nie stanowi błędu co do treści czynności prawnej mylna ocena zarówno aktualnych, jak i przyszłych okoliczności, nieobjętych treścią dokonanej czynności (np. zdolności płatniczych dłużnika – por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 1997 roku, III CKN 214/97, OSP 1998, Nr 6, poz. 112). Ocena taka dotyka już bowiem sfery motywacyjnej, a w ramach obecnych rozwiązań normatywnych błąd w pobudce nie ma prawnej doniosłości.

Wprawdzie z art. 86 § 1 i 2 k.c. wynika, że można uchylić się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu nie dotyczącego treści czynności prawnej, jeżeli błąd wywołała podstępnie druga strona lub osoba trzecia, jeżeli druga strona o podstępie tym wiedziała i nie zawiadomiła o nim swego kontrahenta, ale nie ma podstaw do stwierdzenia, że błędne wyobrażenie powoda o sytuacji finansowej (...) Sp. z o.o. wywołał podstępnie (...) Oddział w J., bądź inna osoba, o czym (...) Oddział w J. wiedział i nie zawiadomił o tym powoda.

Należy też przychylić się do stanowiska Sądu I instancji, że powód nie mógł skutecznie odstąpić od zawartych w dniu 29 sierpnia 2012 roku z (...) Oddział w J. umów o przystąpieniu do długu z uwagi na niekontrolowanie przez (...)Oddział w J. obowiązków (...) Sp. z o.o. przewidzianych w umowach o udzielenie gwarancji, których powód nie był stroną.

W świetle obowiązującego do dnia 31 lipca 2016 roku art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1999 roku Prawo bankowe (j.t. Dz. U. z 2015 roku, poz. 128 z późn. zm.) nie budzi też wątpliwości, że(...)Oddział w J. mógł wystawić przeciwko powodowi bankowy tytuł egzekucyjny.

Końcowo trzeba wskazać, że Sąd Apelacyjny na podstawie art. 381 k.p.c. pominął dowody z dokumentów i z przesłuchania prezesa zarządu pozwanego, o dopuszczenie których powód wnioskował w piśmie z dnia 14 września 2016 roku (k. 482-483). Powód nie wykazał bowiem, by przeprowadzenie tych dowodów przed Sądem I instancji nie było możliwe.

W konsekwencji należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, że nie zaistniały przewidziane w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. i stanowiące podstawę roszczenia powoda przesłanki pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Dlatego apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono mając na uwadze wynik tego postępowania oraz treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 109 k.p.c. Powód przegrał sprawę w drugiej instancji i dlatego powinien zwrócić pozwanemu poniesione przez niego w postępowaniu apelacyjnym koszty procesu obejmujące wynagrodzenie reprezentującego go adwokata, którego wysokość ustalono na podstawie § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 roku, poz. 461 z późn. zm.).

(...)